

Werldenes
frälsares
lefwernes
historia, efter
årets texters
föranledande ti...

Linderot, Lars

1700-1829 73 Ch Br.

National Library
of Sweden

Verldenes Frälsares
Lefwernes Historia,

Efter Arets Texters föränledande

Til des flästa omständigheter)

I kort Sammandrag utförd;

och,

För at sprida wärs Herras Jesu Christi kunskap,
framlemnad och i Tryck utgifwen.

af

LARS LINDEROT,

Commisist. Adjunct wid Domkyrkan i Götheborg.

Götheborg, 1794.

Tryckt hos Samuel Norberg, K. Gymn. Bokst.

Teal
Bib. hist.
(1794)
1700-1829

Imprimatur.

Götheborgs Dom Capitel

Ad mandatum

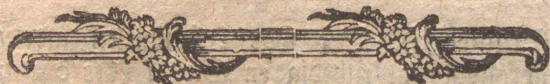
d. 29 Jan. 1794. *Eric Svensson Kullman,*
Lector och Conssit. Notar.

Til Läsaren.

Tidböckerna förvara hogkomsten af stundom stora, stundom rätt små och medelmåttiga människors upträden i werlden. I Tidböcker hafwe wi och Werldenes Frälshares Leswernes Historia, som af vändeligen större Pål, än någon möjelig annan, har förtjent at, alt hwad görligt är, undangömas förgångelsen, framläggas i ljuset, och ända til werldens förstöringsdag läsas och föreläsas. Wi hafwe til exempel (utom de Canoniske, från hwilka andre måste hemtas) i vårt tungomål Salig Domprosten Bälters uti detta stora ämnet utgifna Bok. Men som fattigare hopen bland oss, den der ostridigt utgör mängden, af brist på förmögenhet, ej kan åtkomma den, så har jag i all wälmening trodt, at det i någor mån skulle kunna bidraga til årminstone de sistas wägledning och själarwäckning at i denna lilla Skrift, den man på så stunder genomögnar, så läsa Historien om den dageligaste bland människors barn. Och detta ware redogörelsen för mit ändamål med dessa bladens utgifswande. Götheborg d. 18 Jan. 1794.

Lars Linderot.

J. J. N.

§. 1.

När Werlden hade stådt inemot Fyra tusende år, och altså för Alderton Cecler sedan, då begaf sig (at bruka Evangeliska Historiekrifvarnas ordasätt), då hände sig et under, så eget i sit stora slag, at man, på okullstöttliga grunder, kan kalla det både det enda och det största på jorden. Är efter werldens Skapelse 3939. d. 25. Martii *) sände Gud en himmelsk Hårhold, en Ängel ned til en i Galileens Landskap och Nazareths Stad boende Jungfru, hvars namn war Maria, i det högtidliga ärende at bebåda henne, det wore hon och ingen annan öfwan til i högdene utforad at wara Werldens Frälsares Moder. Ängelen kom til henne med budskapet just på samma dag, som, af nyfnämnda grund, hos oss kallas Jungfru Marias Bebådelsedag. Hon undrar i början öfwer så stor nåd i så stor förkunnelse, men tror sluteligen. Himmelen remnar, och Gud far ned a) i rena Jung-
fru

*) Efter salig Doctor Johan Albrecht Bengels upgjift på hans uprättade Chronologische Harmonie-Tafel über die vier Evangelisten, den man finner införd i Gnomon. 1. u. 2. Theil. Bengel war Theol. Doct. Consistorial-Råd och Prälat i Alpirsbach. Han dog 1752, 66. år gammal.

a) Ef. 64: 1.

fru lifwe b). Det war i himmelen aldeles opröfwadt at tilbedja en Gud i kött c), ty Gud är en Ande d), och anden hafwer icke kött och ben e). Men nu wardt ordet kött f); Det är: Guds enfödde Son påtog sig mänskliga naturen, på synden när, och skedde detta förunderliga påtagandet, då han i Mariä lif på syndlöst sätt aflades, och således behagade som annat människobarn i wanlig tid ligga under människohjerta; hwarigenom (Läsare, märk hwad jag säger g)! (din natur, dit kött och blod uphögdes långt öfwer Änglars och Öfweränglars wärdighet, så at det wore nu, sanningen at säga, både skam och skada, om Guds och din fiende djefwulen skulle åga och stuteligen borttrycka h) din genom Guds mandoms annamelse i så högt wärde upsatta kropp och själ. Då Maria blifwit med sin oförlikneliga lifsfrukt i) af den helge Ande hafwande k), gjorde hon besök hos Prästhustrun Elisabeth i Hebron, wid hwilket tillfälle Elisabeths foster hade sådant intröck af Guds Söns så synnerliga närwaro, at barnet gjorde et glädjesprång i modrens lif; och detta hände på första dagen af Mariä wistande hos denna sin fränka, hwilken dag (ehuru nu mera til frände indragen) i våra Församlingar kännes under namn af Jungfru Mariä Besöksdag.

§. 2.

- b) Em. Kirko W. B. N:o 100: 1. c) 1 Tim. 3: 16.
 d) Joh. 4: 24. e) Luc. 24: 39. f) Joh. 1: 14.
 g) 2 Tim. 2: 7. h) Joh. 10: 12. i) Luc. 1: 42.
 k) Matth. 1: 18.

§. 2.

Men dagarna warda fullbordade, at
 wårs *Erras Moder* l) skal föda m).
 Den 25. December *) afwännämnde år in-
 bröt, och med detta datum började den wäl-
 signade dagen, som wi kalle Juledag, på hwil-
 ken dag et Barn föddes, utom hwars födsel
 wi wäl måtte önska, at wi icke wore födda.
 I det lilla för denna födelsens skull werlds-
 kunniga Bethlehem, i et uthus, på et ställe,
 där man brukade infätta fänad, i detta bonings-
 rum, där föddes then höge och högtbetsur-
 ne, then erwinerliga bor, hwilkens namn
 är helige n), och i stallkrubban bäddas at
 alla Konungars Konung. Änglar komma ned
 i luften på hans ankomstnatt, de der liksom
 lyckönska werldens inbyggare til det födda Bar-
 net, och Wallhjon i Bethlehems granskap til-
 bedja först af alla wid Hans Krubba. Men
 hwad gör du, min wän, som detta läser? Din
 Jul är merendels af syndiga slaget, och des-
 imellan frågar du til det måsta efter hundras
 de lapprissaker i werlden. Skal du ingen gång
 börja samtal med dig sjelf på dethär sättet:
 Si, mit hjerta, hwad ligger der i krubbo
 ned? Märk hwad det är o)!

§. 3.

Men = = werldenes Trållare hinner ej wa-
 ra fulla åtta dagar på jorden, förän man
 bör

l) Matth. 1: 43. m) Cap. 2: 6.

*) At det varit just detta datum, är af Bengel med
 mycken mdda uträknadt och med starke stål bewist i
 hans Harmonie der Vier Evangelisten.

n) Esai. 57: 15. o) Sw. Ps. B. No 132: 7.

börjar sarga honom för våra misfgårnins
gars skull p) med omiskårelses knifwen, un-
der hwilken det dyra blodet droppewis utrann,
som några och trettio år derefter ymnogt flöt
til werldens försöning. Wid samma tilfalle
för Han och det Honom så oförlitneligen wäl
påkände namnet **JEsus**. Hela denna hån-
delse inföll på förste dagen i våra år, på
Nyårsdagen, då den och i Christna Kyrkor
prädikas. — Människa! Huru är det? Hwad
taet har Din Frålsare af dig för sin blods-
bestänkt linda, i hwilken Han befunns gjord
under lagen q) på denne sin Namnsdag,
denne sin Förste lidandes dag?

S. 4.

I sjette weckan efter Hans Födsels dag,
eller, enligt det hos oss åt dagen gifna namnet,
på Kyndelsmåsdagen, som af de gamle kal-
lades Ljusmåsa, buro Joseph och Maria sit
höga Barn åt den heliga Staden och in i
des Tempel, för at, efter Lagens stadga, fram-
ställa denne förstjödde Sonen för Herran; och
wid samma åkt hände sig, at en gammal Guds
wån, som war hemma i Staden, på besyn-
nerlig Guds Andas wink, kom up i Templet,
och fick den stora nåden at taga det Barnet
i sin famn, och bära det Barnet på sina armar,
som har dödsfångslet brutet, och lifsens
dörr upslutet, och himmelen öpen gjordt r).
Må ej sådan dag kallas Kyndels, det är, Ljus-
måsa, då JEsus, werldenes Ljus s) uplyser

Ju

p) Esai. 53: 5. q) Gal. 4: 4. r) Sw. Ps. B. N:o 119: 2.
s) Joh. 8: 12. v. fl. st.

Judarnas Tempel med sin närvaro och hemlighetsfulla framställelse? och i hånligt på Simeon frågar jag: Käre, förstår du och hvad du lås t)? Verldenes Frälsare låter sig ännu omarma, men af inga andra, än tronens armar. Sörskök dig själv, om du är i trona u)!

S. 5.

Att sluta af händelsernas sammanhang, måtte de wisa Männerna, dessa långwäga komna förnäma personer säkert kort efter Kyndelsmässan *) hafwa infunnit sig hos den nyfödda Gudafonen. Deras ärende war at tilbedja, och liksom lyckönstka Honom til Hans högst önska de födelse †). Några hundrade mils wäg war dem ej för mödosam, när detta ändamål kunde winnas. Hvad försakelse har du i dina dagar wägat för Jesu räknning? An om du är så ömtålig, at du ej gitter släppa en enda syndig lusta för at winna Frälsaren v)? O, hvad långt du då är skild ifrån de lärda Hedningarnas sinne, som Tretrondedag Juls Evangelium omtalar!

S. 6.

I närmaste förbindelse med sistnämnda händelse står Gylgten til Egypten, så at den efter all liknelse måtte ha skedt strax efter wisa Männernas återfärd til hemorten. Sjerdedag Juls (också nu indragne) Evangeliske Text förwarar minnet deraf, at werldenes Frälsare i sin

X 4

spåda-

t) Ap. G. 8: 30. u) 2 Cor. 13: 5.

*) Också i detta stycke följer jag Doct. Bengels tanka.

†) Samme Mans utlåtelse i hans Harmonie der Vier Evangelisten, då stället om wisa Männerna företommer.

v) Phil. 3: 8.

spådaſte barndom blifwit på männiſkoföräldears
 armar buren närmare 60 mils wäg bort på
 främmande och hedniſſ ort undan en blodtorſtig
 Kungs händer, ſom i Bethlehem och gränſka-
 pet derintill anſtälde et blodbad, i hwilket et mår-
 Teligt antal af ortens piltabarn mördades, för
 at i denna barnahop råka Guds och Mariä
 Sön. Utom andra djupheter, ſom ſäkert måtte
 ligga i denna händelſe, Frälsarens flygt åt Egi-
 pten, synes mig, at den bör wara särdeles trö-
 ſterik för alla dem ſom gå ſom gäſter, pilgrim-
 mer och främlingar x) i werlden med Järfatta-
 rens känſla i war gamla Pſalm: Jag elände
 makt och wandringsman igenom mång far-
 liga ſtigar y). För den, ſom detta tror, måſte
 det blifwa löſteligt at höra et tiltal ur werl-
 denes Frälsares historia af ſådant innehåll: Gif
 Dig icke utſwer z); Fåra hjeria! Guds Son
 har också i ſin barndom, wid den beſwär-
 liga flygten, warit en wandringsman igenom mång farliga ſtigar.

ſ. 7.

När all fara för det Högtlofwade Barnets
 lif war undantögd, får Joſeph et himmeľſkt
 bud till ſig, at han med trygghet kunde åter-
 reſa, då koſan ſtäldeſ åt Nazareth i Galileen,
 hwilken wanfrågade Stad blef den enda go-
 da männiſkas upfoſtringsort. Hwad han alt
 härifrån och intills trettionde året af ſin lefnad
 företagit ſig, derom är hos de helliga Håſda-
 teknarna et djupt ſtillatigande. Den längſta
 up

x) 1 Moſ. 23: 4. Pſ. 39: 13. 119: 19. Hebr. 11: 13.
 y) Em, Pſ. 2. N:o 221: 9. z) Hebr. 12: 3.

upsats man har om hans företag på de trettio
stillhetsåren, är hwad Lucas sagt of om Ho-
nom för det tolfte året i Förste Söndagens
efter Trettondedagen Evangelium, hwarest
den helige Scribenten talar om Frälsarens
kyrkogång i Jerusalems Tempel, om Hans
närvaro wid Bibelförklaringarna i Templets
förhus, samt om hans lydiga återgång med
sina Föräldrar åt Nazareth. — Kommer den-
na Skrift i barns och ungdoms händer, så
speglar Eder, käre barn, i den tolfårige Pils-
tens Jesu förhållande; ty utan Jonwänden
Eder till detta Barnet, och kommen at likna
detta Barnet, skolen I icke komma i him-
melriket a).

§. 8.

Men nu är vår Förlofare in i sit trets-
tionde år. Då lemnar han Nazareth, och går
til en namnkunnig flod, som het Jordan, för
at af Johannes blifwa döpt. Han skulle
med sin döpelse insättas i det Prophetiska äm-
betet, så at Hans dopsdag kan aldeles ans-
ses som en denne store Prophetens Prästwic-
nings-Fest. O, at hwar och en, som om den-
na handling läser i Evangelium på Näfte Sön-
dagen efter Nyårsdagen, stode i andanom
wid Jordan närwarande, och med Johannis
Döparens ord inlade hos den döpte Prophe-
ten denna hjertebön: Du, HERRE, som döpes,
jag behöfwer dig. Mig behöfweres at jag
worde döpt af dig.

X

§. 9.

a) Matth. 18: 3.

Från Jordan föres Immanuel af den Helige Ande åt en dystre öken, der Han för din skull, som detta löser, och för hela verdens skull i fyratis dygns tid saknar alla beqväm- ligheter. Han saknar husrum. Han saknar människo- umgänge. Han saknar Haglawalten. Han är med willdjuren, säger Marcus b); och (hward wårst war) Han försökes af djef- wulen, om hwilken wigtiga del af Jesu pas- sion c) hwarje år prädikas på Förste Sön- dagen i Fasten. Men Han winnet, Gud ske lof! och sedan Han wunnet, bör Hans frestel- ses öken wara et behagligt samlingsställe för alla, som genom den pinte och frestade Medla- ren tänka salige warda, och Hans ensamhet, Hans pinliga hunger d), Hans slåta låge, Hans af fastan säkert bortfallna hy, Hans swåra boning i ödemark under bar himmel, i ställe för hwilket alt Han kunde mådt helt ammorunda, kunde hafr glädje e); alt detta bör wara likså många wäckningsrop från Ho- nom sjelf: Människor! Mina slägtingar! det är för Er, som jag här gråter och fastar bitterliga f)! Nu är det likwål öfwer. De swåra fyratis dygnen togo slut, och ur öknem gief Gudamannen ut i Judaland, där Han i tre års tid gjorde Uuder och prädikade med en Guds kraft, den ganska stor war (om hwil- ka

b) Marc. 1: 13. c) Hebr. 2: 18: *πεπονηναι μετ' αουτου* Allrå war frestelsen lidande. d) Matth. 4: 2. — så hungrade honom auf eine peinliche Art, Bengel. e) Hebr. 12: 2. f) Mt. 69: 11.

ka Hans ord och gärningar flere Evangelier i ärgången handla) ända til dess Hans sista aldraswåraste lidandes tid för alswar inbröt.

§. 10.

Den inföll med den hos oss så kallade Dymmelweckan. Hårdaste dygnet i denna wecka war weckans Fredag och natten dertil. Tått inpå detta sit swåra pafionsdygn twåttade Han en afton sina Lärjungars fötter, och någon tima före lidandets alswarsamma början åter. Han i et stådat salsrum Påskalammet med dem, samt gifwer i bröd och win sin kropp och blod åt dessa första Communicanterna. (Detta och mera omtalas ströwis i Första Akten af Christi Pinos Historia). Hårtfrån, från detta huset i Jerusalems Stad, hwarest Lambert ärs och Mattwarden instiftades, gick han ut til en tått nedanförliggande Landtegendom *), som het Gethsemane, hwarest den rättfärdige Gudens kallade honom, såsom war Godmann inför sin dom til förhör rörande war skuld, den Han frivilligt påtagit sig, och förhöret war så eftertryckeligt, at Frålsaren gör knåfall, ja, ligger til och med på ansigtet för det Guddomeliga Majeståtet, begårer lindring, trånger til Englaströst och swettas blod; hwarom Andre Akten i nyss nämnda Historia talar. Människa! den platsen, som kallas Gethsemane, war wålföräntert plats för dig och dina likar, så at, om Han, som låg där i dit ställe, ej får din själ til

*) Matth. 26: 36. Marc. 14: 32. Χωθιον.

till byte g), så äst du så orimligen hård, at jag
 dristar säga dig i ansigtet: Förbannad wa-
 re din wrede, at hon så styf är, och din
 grymhet, at hon så hård är h). Just som
 Ortegårdsråfften slutades, kommer en urstickad
 wakt ut til wår nyligen så swårigen tryckte
 Frålsare. Nu binda de Honom, och Han
 drar sig ej undan, utan framræcker willigt sina
 helga lemmar til deras band. Sådän föres
 Han midt på natten at Staden, ställes för
 människors domstolar, och, at börja med, för
 andeliga Rätten, hwarest Han oförskämtd be-
 fylles för Guds försmådande, och för sådant
 i ansigtet spottas. Läs detta widlyftigare i Tre-
 dje Acten. Men mins, at intet fångsel hade
 blifwit lagt på Hans kropp, och intet káro-
 mål mot Honom anfördt, om ej dina synder
 warit; ty de wällade Guds Sons fångslande,
 och de kårade mot den Aldraheligaste. Derpå
 kom Han för werldslig domstol, och fördes
 derföre (ännu bunden, ty de lofåde icke ban-
 den) til hedniska Landshöfdingen i Staden;
 från honom til Herodes; åter från Herodes
 och til Landshöfdingen, som lät först hudslån-
 ga Guds Son, eller med lådergistor så obarm-
 hertigt slå Honom, at Herren i sin egen Psalm
 klagar: Jag måtte rålja all min ben i);
 och tillåt sedan, at werldenes Frålsare af tör-
 nen, i hufwudswålen nedtrykta, pinades, för
 öfrigt i högst föraktlig dragt utklåddes, och
 sådän på Landshöfdingstrapporna til allmänt
 åskå-

g) Esai. 53: 12. h) 1 Mos. B. 49: 7. i) Ps. 22: 18.

åskådande upställes, hwarom i fullare måtto Christi Pinos Historias Sjerde Åtte ordar. Råre! Detta Guds ord är skarpare, än något tveåggat swärd, och det bör gå igenom k). Du ehuru du ej war på stället, där denna förs smådliga och pinsamma act med din Frälsare företogs, så woro dock dina misgärningar skulden till hwarje fåra, som i hans rygg plögdes l), hwarje swidande känning, som af Hans swära hufvudbonad förorsakades; ja, hela gäckeriet wällade du, och jag, och all werlden.

Nu utföres härlighetens *3* Erre m), delinqventer och misgärningsmänner lik räknad n) till Stadens afrättsplats. Han kläds naken, och fasthåstas wid et tråd med spikar genom händer och fötter. Han öfvergifwes i tre timar af Gud, och Honom nekas en wattens drick af människor. Han döer klockan 3 Långfredags eftermiddag som en werldenes Frälsare för werldenes synder. (I hela sit sammanhang igenfinnes detta i Femte Åkten.) Men, min Läsare, Gudarna äro ej ensamme om Jesu oskyldiga blods utgjutande; utan du har ock draget öfwer dig denna Mansens blod o); du har ock förorsakat τὴν θρωπίαν ταύτην p), detta förskräckelse q); derföre gråt ej öfwer Frälsaren, utan gråt öfwer dig sjelf r); ty detta arbetet gjorde tu Honom uti tinom syndom, och denna mödan till
foga

k) Hebr. 4: 12. l) Ps. 129: 3. m) I Cor. 2: 8.
n) Esai. 53: 12. o) Ap. G. 5: 28. p) Luc. 23: 48.
q) Bengel på detta rum. r) Luc. 23: 28.

fogade till honom uti tinom misfgärning
gom s). Ewånne Hans wänner föranstäl-
ta sedan samma eftermiddag om hederlig be-
grafning för den affomnade Förloparen. På
Landshöfdingens gifna tillstånd nedlysta de Ho-
nom af trädet, lösa Hans helga kropp war-
samt från spikarna, tvätta den, smörja den
med Myrrha och Aloe, belägga den med linnes-
dukar, och nedsätta wårs Herras Jesu Chri-
sti Lekamen sådan i klyfta af en Famillegraf.
Jag önskade, at den, som här om i Sjette
Akten läser, kunde i Andanom wara med,
och så begå denna begrafning, at han den al-
tid i sinnet hafwer. Intil Påskedags mor-
gon hwilar werldenes Frålsare i sin graf.
Men då uppstår Han, lemnar bindlar, swertduk
och hela swepningen efter sig, och går lefwan-
de ut af grafwena med en förklarad leka-
men t). Syratio dygn derefter för Han med
en präkt, som anstod alla Herrars Herre,
up till himmelen på en Torsdag, som hos oss
firas och bär namn af håndelsen, Christi Him-
melsfärds dag.

§. II.

Slut.

Här slutas den första af alla Lewernes-
beskrifningar, teckningen af Werlds Förlopa-
rens Lewerne. Med himmelsfärden slutas
den. Men, käre Läsare! Han, som till him-
len

s) Eia. 43: 24. t) Se Swebitti förklaring öfwer An-
dre Arkifen.

len upfor, Han kommer igen en annan gång,
 och skal sitta dom u) i himmelens sky på
 en dag, som wi wanligen kalle Domsda-
 gen. We dig, om du då är med Domaren
 obekant! Hwärt wil du taga wägen, när
 Domsbasunen kallat dig ur din graf; när
 du får dit rum på Konungens wänstra sida;
 när du nämnes wid dit förtjenta namn, och
 namnet lyder så: Du förbannade? när du
 bortwises åt dit ewiga boningsställe, och stäl-
 let är en brinnande ugn v); när du för-
 sändes til dit hisseliga sällskap, och sällskapet
 utgöres af fördömda männifkor och orena an-
 dar? Då är ingen undflygt; ty ingen hög wil
 gömma dig, intet berg krofa dig, och män-
 niskonens Son kännes intet wid dig x).
 Men nu är här undflygt, så framt du nyttjar
 det kosteliga tilfället. För all del, Ålskade Med-
 männifka! Lit intet på fotefängs-omwändelsen.
 Lit intet på en nitist Prästman, när döden är
 i saagorna; ty denna usla förtröstan har nar-
 rat så mången åt helswete. Nej. Nu har du
 syn och hörsel, lif och rörelse, wett och för-
 stånd i godt behåll. Nu lyser en behaglig dag
 för dig. Nu klappar en Man, som heter
 Jesus y). Nu wankar en skatt, som heter
 Nåde. Nu står en dörr öpen, som heter Sa-
 lighetens dörr. Men ingen wet, huru länge.
 Åck! Känner du dig rörd af werldenes Gräl-
 sares Historia, så wet, at det är Gud, som
 rörer

u) Jud. Ep. v. 14, 15. v) Matth. 13: 42. x) Matth.
 7: 23. 25: 12. y) App. B. 3: 20.

rörer dig. Låt ej sådana rörelser gå, så fort de komma. Försumma ej den nådewind, som nu blåser; utan nyttja winden, lyd rörelserna så troget, at du först må komma til hållsamt förfräckelse öfwer dina synder; och när synderna på djupet kännas, så ropa från morgonen alt intil aftonen til werldenes Frålsare, den jag bekräftat på dessa blad. O Herre Gud, gör nåd med mig z), som ingen nåd är wård! Och i stöd af Guds ord förklarar jag dig, at du skal bli bönhörd och frälst.

z) Sw. Ps. N:o 59: 1.

